

MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

Co je mentální postižení?

Mentální postižení představuje **trvale sníženou úroveň rozumových schopností, tedy inteligence**. Prakticky to znamená, že jedinec byl přiměřeně stimulován, přesto se objevuje nižší úroveň rozumových schopností projevující se především **nedostatečným rozvojem myšlení, omezenou schopností učení a obtížnější adaptací na běžné životní podmínky**, a tak zasahuje celou osobnost tohoto jedince. Podle míry snížení těchto rozumových schopností rozlišujeme různou hloubku mentálního postižení. Mentální postižení se vyskytuje samostatně či může být součástí např. Downova syndromu, Prader-Willi syndromu, poruch autistického spektra atd.

Jaké oblasti jsou u člověka s mentálním postižením zasaženy?

Každý člověk, i člověk s mentálním postižením, je jedinečnou bytostí se svými osobnostními rysy a vlastnostmi. Proto nelze hovořit o typickém člověku s mentálním postižením. **Konkrétní projevy mentálního postižení jsou vždy individuální**, závislé na věku, hloubce postižení, stimulaci, osobnostních charakteristikách apod.

A jak je to s tzv. lehkým mentálním postižením?

U lidí s lehkým mentálním postižením se lze setkat zejména s:

- ▣ omezenou schopností abstrakce a zobecňování (nerozumí tedy pojmům, které nejsou dost konkrétní - je potřeba uvádět příklady, používat názorné pomůcky jako obrázky, číselné osy, nákresy...)
- ▣ poruchou porozumění řeči, omezenou slovní zásobou, obtížemi ve vyjadřování
- ▣ nedokonalým vyhodnocováním i běžných situací, obtížným předvídaním následků svého jednání, neodhadnutím možností vzhledem k věku
- ▣ pomalým osvojováním si nového (zvláště abstraktních pojmů) s nutností mnohačetného opakování (rychlé zapominání, nepřesné vybavování, spíše mechanická paměť krátkodobého a konkrétního charakteru)
- ▣ krátkodobou pozorností
- ▣ horší orientací v čase a prostoru
- ▣ nižší úrovni sociálních dovedností (problémy s navazováním a udržováním vtaů, obtíže s přiměřeným vyjadřováním emocí, nejasnosti v sociálních rolích...)
- ▣ snadnější manipulovatelností (nebezpečí týrání, zanedbávání a zneužívání)
- ▣ nepřiměřeným sebehodnocením
- ▣ pomalejším tempem

A jak se tedy bude dítě s lehkým mentálním postižením vzdělávat?

Podstatná je včasná intervence a komplexní péče všech zainteresovaných odborníků. Vhodnými přístupy, trpělivostí a vytrvalostí lze dosáhnout rozvoje ve všech oblastech, důraz by měl být kladen zejména na vytváření sociálních návyků a posilování adaptace a samostatnosti dětí.

V současné době je běžná snaha o inkluzivní vzdělávání, tedy vzdělávání ve školách běžného typu s využitím tzv. podpůrných opatření (např. snížení výstupů vzdělávání na minimální výstupy, uzpůsobení metod výuky, individuální vzdělávací plán, pedagogická asistence, vhodné učebnice a pomůcky pro podporu rozvoje). **Důležité je využít multisenzoriální přístup, postupovat pomalejším tempem, dbát na strukturovanost a časté opakování.** A co také - nebát se zkoušet nové postupy, být kreativní a radovat se z drobných dílčích pokroků.

- o **Nezapomínejte, i dítě s lehkým mentálním postižením potřebuje prostředí, kde se cítí bezpečně, může rozvinout své silné stránky a stránky slabší jsou vhodně posilovány, v prostředí, kde může participovat, zažít úspěch a radost z aktivit.**

Literatura pro inspiraci:

- Bazalová, B. (2014). Dítě s mentálním postižením a podpora jeho vývoje. Praha: Portál
- Bendová, P., Zíkl, P. (2011): Dítě s mentálním postižením ve škole. Praha: Grada
- Newman, S. (2004). Hry a činnosti pro vývoj dítěte s postižením. Praha: Portál
- Valenta, M., Michalík, J., Lečbych, M. a kolektiv (2018). Mentální postižení. Praha: Grada

